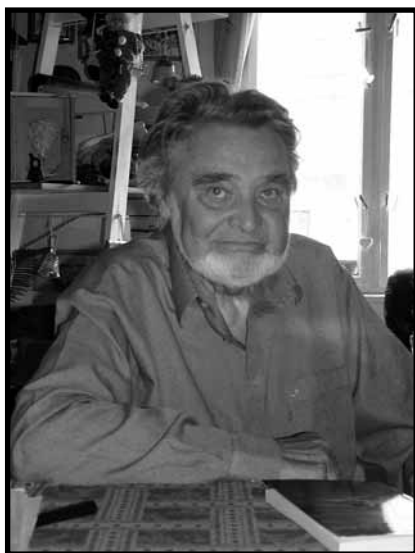

Gyurkovics Tibor emlékének

Gyurkovics Tibor
(1931–2008)

Hát elmentél, Tibor...

Amikor első fájdalmas felháborodásom csitulásával jobban utánagondoltam: igazad volt. Mint a legtöbb dologban, most is igazad volt, mert a hétköznapi életnek az a szörnyű szennye, ami az elmúlt évtizedekben még csak a melledig, majd végül már csaknem perlekedő szádig ért, immár megfojtással fenyegetett. Igazad volt, hogy körülbelül két éve kivonultál a közéletből, s most – levonva a végső konzekvenciákat – kivonultál az életből is. Mint az a másik nagy perlekedő – az általad annyira szeretett Ady Endre – is, éppen akkor, amikor számára már végképp elviselhetetlenné vált volna minden.

Nem vesztettél, Tibor! Jákob is üdvösséget nyert, pedig Jabbok gázlójánál magával Istennel küzdött hajnalig, s erősnek bizonyult. Te is mindig Istennel harcoltál, hogy – Jákobhoz hasonlóan – elnyerd az áldását.

„Ma már, öreg fejjel, megtörve és adysan azt mondom hát: ez nem az igazi! Kiszúrjon velem az öreg, megbüntessen, Ádám leszármazottjaként én legyek a főbűnös, az ő öröme, hogy aztán a fiát fölláldozhassa értem, és az váltson meg engem? Szóval ma már lázadozom, és rázom az öklöm, inkább persze a föld felé, mert még mindig félek tőle.”

Igen! Istenfélő ember voltál, Tibor, aki soha nem akart gyáván, szemforgató módon, afféle jófiúnak, eminens tanulónak tűnni. Sőt!

„...munkál bennem valami kedvesen, bájosan ördögi, ami közel tud sodorni a gyönyörű Úristenhez. Már gimnazista koromban Lucifert játszottam, és a Peer Gyntben is azokat a sötét színeket szerettem előhozni, amire talán azt is mondhatnám, hogy genetikus eredetű.”

„Föltöltött az istenhit, ám mégse olyan, mint amilyenre én vágyom. Azoknak az egyszerű parasztasszonyoknak a hitére vágytam, akik leborulnak a földig, mert belőlem hiányzik a jó, az alázat. Nem tudok olyan mélyre hajolni, nem tudom a homlokomat úgy a földbe, a homokba, a sziklába beverni, hogy fölszabadultan emeljem fel a fejem. Hogy néha boldog is legyek! Ne csak büntudat és ne csak a szenvedés, ne csak az önostorozó, ne csak a lelkiismeret-furdalásos létezésben legyen részem. Hát lehet, hogy erre halálom utánig is várni kell!”

Soha meg nem nyugvó, szarkasztikusan derűs és fájdalmasan komoly kereső, kitartó kérdező és vitatkozó, igazi „hosszútávfutó” voltál.

„Mióta megöregedtem, mindig ismétlgetem: »Költészet: hosszú táv! Festészet: hosszú táv! Szerelem: hosszú táv!« Csak akkor derül ki, mi is ez az egész.

Engem megcsinál ő, én megcsinálom őt. Társam lesz. Vándortársam lesz. De tulajdonképpen az igazi nagy társ, a végső és csak talán igazándiból a halálban elérhető társ maga az Isten.”

(Gyurkovics Tibor fentebb idézett mondatai abból a Napkút Kiadó által megjelentetett könyvből valók, amely e sorok írójával való beszélgetéseit tartalmazza, s amelynek Tibor által adott címe: *Az alkotás vegetatív bája.*)

Kedves Tibor!

Amikor hírért vettem, hogy magunkra hagytál bennünket, elővettem közös könyvünket és újra átolvastam, miközben felidéződtek bennem az együtt töltött órák. A könyv végén pedig ott van ez a versed, amelyet – úgy érzem – idéznem kell itt, ha már ilyen szörnyű, nekrológírói szerepre kényszerítettél:

Por-vers

*Kicsiny vagyok – megsemmisíthetsz.
Úgyis tudom – megsemmisítesz.
Akkora vagyok, mint a por,
amit a lovas letípor.*

*Állok, örökké veled szemben,
kit magamnál jobban szerettem,
csak porszem vagyok hozzád képest,
por beszél a por istenéhez.*

*Ahogy a nyom beszél a lóhoz:
lépj rám, típorj el, ne gondolkozz,
azt akarom, mikor e tájon
elpusztítasz – neked is fájjon.*

Tibor! Hogy Istennek fáj-e, azt nem tudhatjuk, de hogy igen sok emberrel együtt nekem is nagyon fáj, arról biztosíthatlak.

Közös barátainkat pedig – Hernádi Gyulát és Lázár Ervint – sok szeretettel üdvözlöm!

Majd jövök!

Szemadám György

Búcsú Gyurkovics Tibortól

Uramisten, de jó együttes volt az a régi hármas: Szakonyi, Gyurkovics, Görgey!

Uramisten, de jó volt hármasban az a régi könyvheti turné Nyíregyházán és Szabolcsban, esténként visszatérve közös szállodánkba, hatalmas vacsorákat bekebelezve, mert akkor még bírtuk, és hatalmas röhögésekben fulladozva, mert akkor még azt is bírtuk!

Uramisten, mennyi minden történt azóta, mennyi gyönyörűség és mennyi fájdalom!

Uramisten, mennyi mérföldet jártunk be mindhárman azóta a „minden testnek útján”!

Uramisten, ő lett az első, aki a végére ért!

Uramisten, adj neki örök békességet és jó pihenést!

Görgey Gábor

Gyurkovics Tibor

Senki

Végül szeretnék titkon útra kelni
 hogy titkaimat ne firtassa senki
 miért szeretek annyira szeretni
 és éltem ilyen tisztességtelen
 korszakban ilyen tisztességesen.

2006

En attendant Godot

És a végére minden érdekes lesz
 mint egy estébe nyúló értekezlet
 ahol a papok arról értekeznek
 hogy a Godot miért nem érkezett meg.

Ha — ha / Justitia mérlegén

Egy senki voltam negyven évig
 az író társaim szemében
 most zsenialitásom mérik
 a vérnyomásom ellenében
 halálom kicsi közelében
 ezt azért végül is nem értem.

2006

Égi sakk

Amikor elátkoztad saját testedet
 hogy már tovább szenvedni nem lehet
 talán eljön hozzád egy szárnyas angyal
 s játszik veled egy napsütötte sakkal.

2007